

Svenska
Aktuarieföreningen

2018-10-01

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Fi2018/02661/FPM

Svenska Aktuarieföreningen (i det följande Aktuarieföreningen) ger följande synpunkter på Promemorian ”En ny reglering för tjänstepensionsföretag”. Aktuarieföreningen välkomnar att det har publicerats ett förslag till ny reglering för tjänstepensionsföretag.

Detta remissvar har beretts av en remissgrupp som tillsatts av Aktuarieföreningen. Aktuarieföreningen har sökt säkerställa att sammansättningen av gruppen har varit så bred som möjligt för att fånga upp olika perspektiv på ett komplext material. Remissgruppen har bestått av aktuarier från bolag med blandad verksamhet, med endast tjänstepensionsverksamhet och rena solvens 2-bolag. Aktuarierna har representerat ömsesidiga bolag, vinstutdelande bolag samt tjänstepensionskassor. Vidare har även konsulterande aktuarier deltagit i remissgruppen.

Under arbetet har ingen samsyn åstadkommit kring frågan om skyddsnivå (förslaget 8 kap 1§) varför den lämnas okommenterad. Vidare har remissgruppen haft olika syn på beräkning av försäkringstekniska avsättningar (5 kap 3§). Föreliggande synpunkt är dock formulerad så att samtliga i remissgruppen kan stå bakom den.

Aktuarieföreningen lämnar följande kommentarer till lagförslaget:

Otydlighet avseende solvensbalansräkningen

Aktuarieföreningen anser det olyckligt att beräkning av solvensbalansräkningens poster inte är väl definierade i lagförslaget och att det därmed uppstår tvetydigheter om värdering av försäkringstekniska avsättningar samt de poster som får omfattas av kapitalbasen. Det bör framhållas att beräkning av försäkringstekniska avsättningar, kapitalbasen och kapitalkravet alla är sammanhörande och därför bör vara konsekvent utformade.

Som exempel på tvetydigheter i lagförslaget vilka kan föranleda en inkonsekvent värdering bör särskilt nämnas värdering av försäkringstekniska avsättningar för vilka de försäkrade bär placeringsrisken. Dessa får tas upp till värdet på placeringstillgångarna istället för nuvärdet av

Svenska aktuarieföreningen
c/o Föreningshuset
Virkesvägen 26
120 30 Stockholm

Tel : 08-556 06 142 (8:30 – 12:00)
E-post: kansli@aktuarieforeningen.se
Web : www.aktuarieforeningen.se

framtida kassaflöden (5 kap 3§). För de poster som får ingå i kapitalbasen (7 kap 2§, skälen s 251) kan undantag medges för värderingsskillnader som uppkommer till följd av värdering av försäkringstekniska avsättningar.

För försäkringsföretag med fond och depåförsäkring samt traditionell försäkring med villkorad återbäring är skillnaden mellan att inkludera sådana omvärderingsskillnader och att inte inkludera dem betydande. Värdering av kapitalbasposter, försäkringstekniska avsättningar och kapitalkrav kan därför inte göras oberoende av varandra. Se vidare Aktuarieföreningens kommentar avseende Kapitalbas i det följande.

Aktuarieföreningen vill av samma skäl även framhålla risken med att hänvisa värderingen av kapitalbasposterna till den finansiella redovisningen eftersom denna kan komma att förändras i framtiden, och i närtid, inte minst mot bakgrund av införandet av IFRS 17. Aktuarieföreningen anser därför sammantaget att lagstiftaren - i likhet med för solvens 2 balansräkningen i Försäkringsrörelselagen - för att undvika inkonsekvent värdering, bör förtydliga de principer som ska anses gälla vid fastställandet av solvensbalansräkningen och utan hänvisning till finansiell redovisning.

Aktuariefunktionen (9 kap 13§, skälen s 285 ff)

Enligt lagförslaget ska Aktuariefunktionen, som är en nyckelfunktion, samordna och svara för kvalitén i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna. Vidare ska Aktuariefunktionen bistå styrelsen och den verkställande direktören samt på eget initiativ rapportera till dem i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av bland annat de försäkringstekniska avsättningarna. Enligt lagförslaget ska tjänstepensionsföretaget också utse minst en oberoende person som ansvarar för Aktuariefunktionen.

I skälen anges att det oberoende som avses ska gälla mot den organisation som ska kontrolleras. Dvs aktuariefunktionen är en kontrollfunktion snarare än en funktion som ska utföra aktuariella beräkningar. Med den tolkningen anser Aktuarieföreningen att det är otydligt vem som faktiskt ansvarar för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Om Aktuariefunktionen inte har det ansvaret, men är den som ska samordna och svara för kvalitén i beräkningarna, är det otydligt vem som ansvarar för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Aktuarieföreningen anser att det bör göras tydligt att Aktuariefunktionen har ett verksamhetsansvar för beräkningarna, vilket följer av att Aktuariefunktionen ska samordna och svara för kvalitén i beräkningarna.

Aktuarieföreningen anser att oberoende ska tolkas mot bakgrund av de skäl som anges i direktivet ("Iorp 2-direktivet", 2016/2341). I skäl 56 står det att "den person eller den organisatoriska enhet som utövar en nyckelfunktion bör dock vara en annan än den som utövar en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna bör kunna ge tjänstepensionsinstitutet tillstånd att låta samma person eller organisatoriska enhet utföra nyckelfunktioner under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det undviker eller hanterar en intressekonflikt med det uppdragsgivande företaget". Det uppdragsgivande företaget är enligt skäl 13 det företag som erbjuder tjänstepensionsplanen (typiskt en arbetsgivare).

Aktuarieföreningens tolkning är att den skrivning som görs i artikel 27 där, "member states shall require IORPs to designate at least one *independent* person, inside or outside the IORP, who is responsible for the actuarial function", syftar till att reglera den intressekonflikten.

Då ordet oberoende, som det används i lagförslaget, kan tolkas på flera sätt och med olika utgångspunkter anser Aktuarieföreningen att en annan formulering bör användas. För koncerner, som omfattar både försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, är det dessutom olyckligt om kraven på Aktuariefunktionen är olika. För försäkringsföretag (Försäkringsrörelselagen 10 kap 18§) ställs inget krav på oberoende. Solvens 2-direktivet respektive tjänstepensionsdirektivet har i övrigt snarlika skrivningar avseende aktuariefunktionens ansvar. Promemorian anger dessutom i skälen s 308 att bestämmelserna i den nya lagen bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i Försäkringsrörelselagen.

Lämplighetskrav (9 kap 4§, skälen s 288 ff)

Enligt lagförslaget ska ett tjänstepensionsföretag säkerställa att den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion har de insikter och den erfarenhet som krävs för en sådan uppgift och i övrigt är lämpliga för uppgiften. Vidare ska tjänstepensionsföretaget anmäla till Finansinspektionen både de som ansvarar och de som utför arbete i Aktuariefunktionen.

Aktuarieföreningen anser att det, likt Försäkringsrörelselagen 10 kap 5§, endast är den som ansvarar för Aktuariefunktionen som ska anmälas till Finansinspektionen.

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar (5 kap 3§, skälen s 208 ff)

Enligt lagförslaget ska de försäkringstekniska avsättningarna beräknas utan avdrag för avgiven återförsäkring och motsvaras av det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. För fondförsäkringsåtaganden och villkorad återbäring där de försäkrade bär placeringsrisken får istället de försäkringstekniska avsättningarna tas upp till värdet på de placeringstillgångarna.

Aktuarieföreningen anser att det är olämpligt att erbjuda två metoder – utan att det samtidigt är tydligt när den ena eller andra metoden får tillämpas – för värdering av försäkringstekniska avsättningar för en viss typ av åtaganden. Om försäkringstekniska avsättningar tas upp till värdet av placeringstillgångarna och en värdering enligt kassaflödesmodell skulle vara högre, kan det för åtaganden där den försäkrade står placeringsrisk leda till att försäkringstekniska avsättningar underskattas.

Det är därför viktigt att det framgår under vilka omständigheter det är tillåtet att avsättningarna värderas enligt kassaflödesmodell eller till värdet på placeringstillgångarna.

Text skulle det kunna vara tillåtet att värdera till det senare i de fall värdet på placeringstillgångarna är högre än vad en kassaflödesvärdering skulle ge upphov till.

Vidare anges att de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas utan avdrag för avgiven återförsäkring. Aktuarieföreningen utgår från att, likt nuvarande lagstiftning, posten ”återförsäkrades andel av försäkringstekniska avsättningar” finns på tjänstepensionsföretagets tillgångssida i balansräkningen.

Proportionalitet (promemorians bedömning s 275 samt 4 kap 1§, skälen s 190)

Aktuarieföreningen delar promemorians bedömning att företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsföretagets verksamhet.

Aktuarieföreningen noterar dock att bestämmelserna i 4 kap 1-7 samt 18§§ försäkringsrörelselagen inte gäller för tjänstepensionsförsäkring. Det innebär att den proportionalitetsprincip som beskrivs i 4 kap 5§ försäkringsrörelselagen inte är tillämplig. Proportionalitetsprincipen innebär bland annat att bestämmelserna om beräkning försäkringstekniska avsättningar ska tillämpas proportionellt i förhållande till arten, omfattningen och komplexiteten av riskerna i varje försäkringsföretags verksamhet.

Om denna bestämmelse inte blir tillämplig för tjänstepensionsföretag skulle det innebära att samma krav på beräkningar och datakvalité med mera ska gälla även för en liten verksamhet i ett tjänstepensionsföretag. Aktuarieföreningen anser att det inte kan vara i försäkringstagarnas intresse och anser att samma möjlighet till tillämpning av proportionalitetsprincipen även bör gälla även för tjänstepensionsföretag.

Kapitalbas (7 kap 3§, skälen s 251)

I lagförslaget står det att ”Finansinspektionen får i enskilt fall besluta att också andra poster än de som anges i 2§ får ingå i kapitalbasen”

I skälen står det att värderingen av kapitalbasposterna ska följa värderingsreglerna för den finansiella redovisning, med undantag för de omvärderingsskillnader som i vissa fall uppkommer till följd av de försäkringstekniska avsättningarna och att öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångarna får räknas med i kapitalbasen efter godkännande av Finansinspektionen.

En sådan omvärderingsskillnad skulle kunna vara att ett fondförsäkringsåtagande (försäkringsklass 3) kassaflödesvärderas i stället för till placeringstillgångarnas värde.

Omvärderingsskillnader kan få väldigt stor betydelse för kapitalbasens storlek. Aktuarieföreningen anser att det är olämpligt att det i lagförslaget inte tydligt framgår vad som gäller. Vidare vill Aktuarieföreningen understryka att det riskkänsliga kapitalkravets och minimikapitalkravets utformning är intimt sammankopplat med vilka poster som får ingå i kapitalbasen. För att kapitalbas och kapitalkrav ska kunna vara jämförbara är det nödvändigt att dessa utgår från samma definition av balansräkning.

Aktuarieföreningen vill understryka att om hänsyn inte tas till omvärderingsskillnader i kapitalbasen riskerar långsiktigt olönsam affär inte ge upphov till något kapitalbehov vilket ur ett solvenskapitalperspektiv är olämpligt och kan leda till en osund priskonkurrens.

Överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd (11 kap, skälen s 344)

Ett tjänstepensionsföretag får överlåta sitt bestånd till ett annat tjänstepensionsföretag eller försäkringsföretag. I skälen anges att det omvända inte kan gälla, dvs att försäkringsföretag inte får överlåta sitt bestånd till ett tjänstepensionsföretag. Lagstiftarens argument är att det inte låter sig göras på grund av att reglerna om kapitalbas och solvens skiljer sig åt mellan de olika

företagsformerna. I ett försäkringsföretag antas reglerna om kapitalbas och solvens vara högre än i ett tjänstepensionsföretag och en överlåtelse skulle då resultera i ett sämre skydd för det bestånd som överläts.

Aktuarieföreningen anser att det är en svag motivering. I samband med ett godkännande har Finansinspektionen alla möjligheter att göra en prövning och begära in information om hur tjänstepensionsföretaget, ur ett historiskt perspektiv såväl som framåtblickande, hanterar solvens och kapital i sin styrning av sin verksamhet.

Överlåtelse av bestånd bör därför kunna ske från tjänstepensionsföretag till försäkringsföretag och vice versa.

Kapitalkrav, minimikapitalkrav (8 kap 7§ 2a samt 2b, skälen s 267)

Minimikapitalkravet ska bland annat beräknas som 1 % av försäkringstekniska avsättningar om "...det belopp som ska täcka driftskostnaderna" samt om "... avsättningarna är förenade med en rörelserisk för företaget som inte är oväsentlig ". Bestämmelsen motsvaras i allt väsentligt av nuvarande beräkning enligt solvens 1. Aktuarieföreningen anser att lagstiftaren bör definiera eller förtydliga begreppen "belopp som ska täcka driftskostnader" samt "rörelserisk som inte är oväsentlig".

Gruppsolvans, promemorians förslag 15.1.10 s 421

Beräkning av kapitalkrav och kapitalbas på gruppnivå ska enligt promemorians förslag helt regleras genom föreskrifter från Finansinspektionen. Det innebär att det föreligger en osäkerhet bland annat vad gäller vilken konfidensnivå som ska gälla för kapitalkravet på gruppnivå. En grupp av tjänstepensionsföretag riskerar därmed att genom Finansinspektionens föreskrift få ett kapitalkrav som helt frångår de regler för kapitalkrav som gäller på solonivå. Regelverket bör därför förtydligas på denna punkt.

Om Svenska Aktuarieföreningen

Svenska Aktuarieföreningen utgör en sammanslutning av personer, som utövar aktuariell verksamhet i Sverige eller eljest har intresse för sådan verksamhet eller därmed besläktad vetenskaplig forskning. Föreningens ändamål är bland annat att främja aktuarievetenskapen, att främja god utbildning och vidareutbildning av aktuarier samt att avge yttranden om ämnen inom föreningens intresseområden

För Svenska Aktuarieföreningen

Marcus Granstedt

Ordförande
Svenska Aktuarieföreningen